

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.

TELEFON ŠTEV. 2352.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.333.

Korporalstvo.

V nobeni stvari se ne pokaže tako lepa in tako jasna slovanska narava Slovencev, ko v njihovi sentimentalnosti in sanjivosti. Naravna posledica te sentimentalnosti pa je pomanjkanje aktivnosti, kar se najlepše zrcali v slovenski politiki. Vseskozi sentimentalna, prepogosto celo samo solzava in jokava je ta politika in skoraj nihče se ne more povzpeti do dejanja, do onega odrešujočega in odločilnega dejanja, ki nagiblje mase. Jadikujemo in zdihujemo, mesto da bi delali in vsa naša aktivnost obstoji v papirnatih protestih, ki pa imajo v Beogradu še mnogo nižjo veljavo, ko v nekdanjem cesarskem Dunaju. Zato je splošen deficit edin rezultat naše oficijelne in neoficijelne slovenske politike.

Ta neaktivnost, ta pasivna vdanost v božjo voljo, pa je povzročila tudi to, da so Slovenci, ki bi znali vladati, ki bi znali biti voditelji le izjemni pojavi. Mesto da bi bili naši voditelji, naši prvi javni delavci oficirji, so zadovoljni, če so postali korporali. Strah jih je, da bi morali sami dajati povelja in srečni so le, če smejo samo izpolnjevati povelja drugih. Zato je šlo v stari Avstriji vse tako lepo od rok, ko so drugi skrbeli, da je bilo povelje vedno v pravem času tu, ko so bili predpisi tako jasni, da tudi najbolj boječi človek ni bil v nevarnosti, da bi povelje napačno izvršil. Korporalske nature so uživale v stari Avstriji, ker je bila daleč izkušnja, da bi postali oficirji.

Po preobratu pa je nastala tudi za nas Slovence možnost, da ne bomo več no le korporali, temveč da nam bodo tudi oficirske epolete dostopne. In v prvih dneh preobrata je bila ta možnost tudi dejansko dana, toda žal nismo imeli ljudi, ki bi hoteli biti oficirji in ki bi bili za to mesto sposobni. Tako je ostalo korporalstvo še nadalje naša usoda.

V tem pa je vsa naša nesreča, ker zmagujejo v boju samo čete, vodene od ljudi, ki imajo oficirsko kvalifikacijo, ne pa čete, katerim poveljujejo le korporalske nature. Zakaj s tem je sila oficirja in njegova pravica do privilegiranega položaja, da je njegova moralna sila tudi v najbolj kritičnih trenutkih intaktna. Ko je upadel pogum že vsej četi, mora biti pogum oficirja še tako velik, da prerodi vso četo in da jo z zanosom vrže tudi na žične ovire. A še več se zahteva od dobrega oficirja. Njegova četa mora vedeti, da so povelja oficirja tako pravilna, da je tudi smrtna ataka edin izhod, če je enkrat izdano povelje v napad. Kajti redov se mora zavedati, da ga oficir ljubi in da je pripravljen v dobro svojih vojakov storiti vse in žrtvovati ne samo kariero, temveč tudi življenje. Nepremagljiva je armada, kjer so taki oficirji. Nepremagljiv pa je tudi nared, kjer so njegovi voditelji taki pravi oficirji.

Takih oficirjev pa manjka v slovenski politiki. Kdaj ste slišali, da bi se slovenski politik vseeno osebno izpostavil. V tem je vzrok, da so ostale vse afele norazčiščene. Osební pogum je iz slovenske politike izginil. Samo zato pa je tudi mogoče, da danes slovenski politiki ne vodijo naroda, temveč samo prisluškujejo, kaj govore instinkti naroda in potem ponavljajo besede instinkta. Zato toliko demagoštva, zato je vsa naša demokracija zalezla v plitvost in frazastvo. Kje je politik, ki bi se uprl instinktu, če je ta očitno nesmiseln, kje je politik, ki bi imel pogum kljubovati masi, kedar se ji zahoče po nedosegljivem!

Kadar razlagajo samozavestni ljudje

Muslimani proti demokratom.

Beograd, 30. dec. Včeraj so iz Sarajeva dospel v Beograd vesti o nezaupnici, ki so jo izglasovali muslimani in radičevci skupaj predsedniku sarajevske oblasti skupščine demokratu Grdjiću. Ta dogodek je imel močan odmev v Beogradu. Demokrati so bili zelo nezadovoljni zaradi takega nastopanja muslimanov. Mnenja so, da bi ta dogodek lahko poslal šal odnošaje med Demokrati in muslimani. Do zdaj pa se drže še rezervirano in čakajo na podrobnejša poročila iz Sarajeva. — Muslimani s svoje strani povdarjajo, da ta akt ni bil prav nič naperjen proti Demokrati stranki, temveč samo proti osebi g. Grdjića. Žal jim je, ako demokratje mislijo, da so jim muslimani hoteli s tem pokazati kako svoje nerazpoloženje proti demokratom v Sarajevu. Navzile temu pa povdarjajo muslimani, kako težke posledice bi utegnili imeti, ako bi Demokratska stranka jemala v zaščito g. Grdjića. Nastala bi lahko zaradi tega celo kriza Demokrat-

ske zajednice. Kar se tiče nastopa muslimanov v oblasti skupščini, smatrajo sami, da se jim ne more nič očitati zaradi tega, ker so se pri tem glasovanju z njim solidarizirali tudi radičevci, ki jim gotovo ni konveniralo, da so glasovali proti Grdjiću in s tem podprli demokratske nasprotnike. Radičevci gotovo niso imeli nobenega interesa, da gredo na roke radikalom, ki so se pri tej stvari vzdržali glasovanja. Vprav zaradi takega nastopa radikalov naglašajo muslimani, da ni bilo v tej stvari med njimi in med radikali nobenega sporazuma.

Demokratje o vsej stvari niso dajali včeraj nobenih izjav, temveč čakajo še na poročila iz Sarajeva in bodo šele potem sklepali o vsem tem važnem dogodku.

Beograd, 30. dec. Stefan Grdjić je včeraj podal izjavo, v kateri pravi, da mu je rekel dr. Spaho, da bi on raje delal z radikali kakor z demokrati.

Proračun ministrstva za vere pred finančnim odborom.

Beograd, 30. dec. Včeraj popoldne je imel finančni odbor prvo svojo sejo po katoliških praznikih. Seja se je začela ob 4. popoldne.

Na vrsti je bila razprava o proračunu ministrstva za vere. Najprej je govoril minister Obradović, ki je utemeljeval svoj proračun. Izjavil je med drugim, da se ta govor lahko smatra kot likvidacijski govor tega ministrstva.

Potem je povzel besedo Svetozar Pribičević, ki je naglašal, da je treba urediti razmerje pravoslavne cerkve do države. Vprašanje katoliške cerkve je treba urediti s konkordatom. Potem naglašal, kako je sedaj episkop pravi absolutist. Po novem zakonu o pravoslavni cerkvi pa bi sinod vzel vso oblast v svoje roke, Mi vsi hočemo izenačenje, toda

na boljše in ne na slabše. — Pribičević baje trdi, da ni enakopravnosti v kreditih za pravoslavno in za katoliško cerkev. — Glasoval bo proti, ker nima zupanja v vlado.

Potem sta govorila še Pavle Radić in Voja Lazić. Ta je govoril o svečeniških in o njihovi pohlepnosti, ki pri nekaterih svečeniških prehaja že v plačkanje. V Srbiji se opaža, da nekateri popi ne usmiljeno odirajo narod.

Potem sta govorila še Sekula Drlić in Juraj Demetrović. Nato se je določilo finančnega odbora prekinilo. Prihodnja seja je napovedana za danes ob 4. popoldne. Na tej seji se bo nadaljevala razprava o proračunu ministrstva za vere, potem pa bo odbor prešel na proračun svetno ministristvo.

Zemski ostanki Supila v domači zemlji.

Sušak, 30. dec. Včeraj opoldne so se vršile svečanosti prenosa ostankov pokojnega Franja Supila z mestnega magistrata, kjer so bili izpostavljeni, odkar so bili prepeljani iz inozemstva. Svečanosti so se začele z 21 strelji iz topa na Trsatu. Govorilo je več govornikov. Prvi je imel govor sušaški mestni načelnik Kučić, ki je povdarjal politični pomen Franja Supila, tvorca reške resolucije. Za njim so govorili direktor Jadranske plovbe Durbešić, v imenu Jugoslovenskega novinarskega združenja Slavko Jutriša, v imenu Sokola Grkić, v imenu dobrovoljcev dr. Turina, v imenu Hrvatskega Sokola dr. Makutačić, v imenu omladine pa Vrkljan. — Nato sta pevski društvi »Primorski Hrvati« in »Jeka z Jadrana« zapeli nekaj žalostink.

Okrog 2 popoldne je dospel sprevod v sušaško luko v Karadjordjevo pristanišče. Tam je imel pesnik Vladimir Nazor poetičen nagovor o pomenu Franja Supila in je končno izročil njegove posmrtno ostanke v roke kapetana ladje »Zagreb« z besedami:

»Roman Prodan, kapitan te ladje! Naj ne bo ne vetra, ne megle, ne nevihte, ne valov, ki jih ti ne bi premagal, predno srečno ne izročiš tega pepela njegove-

demokracijo, tedaj narod napreduje in živi, kadar jo razlagajo korporali, tedaj samo životari. In zato danes samo životarimo in bomo tako dolgo samo životarili, dokler se ne izkopljemo iz naše ga usodnega korporalstva.

mu rodnomu kraju. Tvoj brod naj vozi ob obali počasi, da bo pokojni videl, da Krk ni več podjarmljena zemlja! Ko pa prideš kraj Zadra, nesi njegov pepel čim globlje v ladjo, zapri vsa vrata in vozi z največjo brzino mimo, da pepel Franja Supila ne bo opazil naše jadranske nesreče. Ko pa priploveš mimo Šibenika in Splita, dvigni vse zastave in odpri vsa vrata. Pepel Franja Supila pa ponesi na svoj most, da se razveseli, ko bo videl, da naša mesta žive v svobodi, za katero je on žrtvoval vso svojo mladeniško in moško moč.

Kakor javljajo iz Dubrovnika, pripravljajo tam velike svečanosti.

SESTANEK MALE ANTANTE BO V ŽENEVI.

Bukarešta, 30. dec. Rumunsko novinstvo dementira francoske in beograjske liste, ki so pisali, da se bodo ministri Male antante sestali meseca januarja v Bukarešti. Ta sestanek se bo vršil v Ženevi in sicer 5. marca. Rumunski listi dementirajo tudi vesti, da bi Poljska pristopila Mali antanti.

SNEŽNI ZAMETI V DALMACIJI IN VOJVODINI.

Beograd, 30. dec. V Vojvodini so snežne burje zamedle vse železniške proge in onemogočile promet. Tudi v Dalmaciji je jako slabo vreme. Iz Knina prihajajo vesti o zametih, tako da je onemogočen ves promet. Telefonske zveze med Splitom in Zagrebom so prekinjene.

Kriza v rumunskem regentskem svetu.

Bukarešta, 30. dec. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da je patriarh Christea Miron podal ostavko na položaj člana regentskega sveta. Na njegovo mesto pride general Presan. Zaradi tega je notranji minister Duca odgodil svoje potovanje v inozemstvo.

KMEČKA STRANKA DEFINITIVNO PROTI VLADI BRATIANU-A.

Bukarešta, 30. dec. Veliko senzacijo je izzvala v parlamentarnih krogih vest prestolniških listov, da so se pogajanja med predsednikom vlade in narodno kmečko stranko končno razbila. Ta vest je vse iznenadila, ker se je zagotovo računalo, da se bo med liberalci in narodno kmečko stranko sklenil pakt. Narodna kmečka je glede na to izdala manifest, v katerem ugotavlja, da današnja vlada škoduje državnim interesom. Narodna kmečka stranka bo potrebno ukrenila, da se liberalci odstranijo iz vlade. V ta namen so delegati narodne kmečke stranke začeli pogajanja z Jorgo.

AVSTRILJSKI POSLANEC PROTI CARINSKI VOJNI Z JUGOSLAVIJO.

Dunaj, 30. dec. Včeraj je o priliki proračunske razprave poslanec Ritter stavil na finančnega ministra vprašanje, ali so res trgovinska pogajanja z Jugoslavijo definitivno prekinjena in če je Avstrija pred carinsko vojno z Jugoslavijo. Ako bi bilo to res, potem je industrija in trgovina Avstrije težko ogrožena. Že tako velika brezposelnost pa se bo še povečala.

ZDRAVSTVENO STANJE ŠVEHLE SE ZNATNO POSLABŠALO.

Praga, 30. dec. Zdravstveno stanje ministrskega predsednika Švehle, ki je že več tednov bolan, se je zelo poslabšalo. Zdravniki se boje katastrofe.

VELIKI VIHARJI V ANGLIJI IN ITALIJI.

Paris, 30. dec. Viharji, ki so besneli v vsej Angliji, so bili posebno hudi v Rokavskem prelivu. Mnogo ladij je bilo poškodovanih. V vsej Angliji je besnela burja in nevihta. V mnogih krajih je zapadel sneg do tri metre visoko. Ves promet je ustavljen. V Londonu je včeraj opoldne začelo silno deževati, tako, da so celi deli mesta pod vodo.

Milan, 30. decembra. Jugovzhodni vetrovi so v Benetkah povzročili poplavo Markovega trga. Voda je v Canal grande tako visoka, da ladje ne morejo voziti, ker ne morejo pod mostovi naprejš. — Po vesteh iz Maroka so tudi tam veliki viharji. V vsej južni Italiji besne silne nevihte. — V Belgiji strašno dežuje in Tudi iz Francije prihajajo vesti o velikih viharjih in je bil deloma ustavljen tudi železniški promet.

ŠAHOVSKI KONGRES V HASTINGSU.

London, 30. decembra. Predsinočnim je bil v Hastingsu odprt vsakoletni šahovski kongres. Kongres bo trajal do 6. januarja. Od lanskih igralcev so prišli na kongres Tartakower, Colle in Steiner, od angleških igralcev pa Yates, Thomas, Buerger, Normann, Michel in Sargeant. Drugi so se telefonično opravičili, da zaradi burje v Rokavskem prelivu ne morejo priti na Angleško. Sinoči je bilo odigrano prvo kolo, v katerem je Yates premagal Colleja, igra Sargeant proti Michelu je bila remis, igra Tartakower Thomas pa je bila prekinjena.

Dohodnina.

Ker je davčno vprašanje gotovo eno najvažnejših vprašanj, ki zasluži nad vse vestno razpravo, objavljamo članek o dohodnini in posledicah njene odprave. Prepričani smo, da bodo vseskozi stvarna izvajanja članarja mnogo pripomogla k pravilni presoji dohodnine, kar je sigurno važnejše ko ozir na razne demagoške »slagerje«.

Uredništvo.

Kakor znano, je predložila vlada Narodni skupščini zakonski načrt o izenačenju davkov v vsej državi. Načrt določa sledeče vrste davkov: zemljarino, najmarino, pridobitno, rentnino, davek na dohodek družb, ki so dolžne javno polagati račune in dohodnino.

Davčni odbor je vzel načrt zakona v pretes ter ga z malimi ali važnimi izjemami (stopnje davkov) predelal. Ko je prišel odbor do poglavja, ki obsega dohodnino, so srbijski člani odbora vladnih in opozicijskih strank kakor en moč izjavili: Ne sprejememo! Dohodnina ne bomo plačevali! Naravna posledica je bila, da so prežanski poslanci izjavili: Ako vi Srbijsanci nečete dohodnino, zakaj naj bi mi plačevali. In tako je nastal predlog, da se dohodnina s 1. januarjem 1928 sploh odpravi. Vlada sicer tega predloga ni sprejela in se bo dohodnina plačevala gotovo še v proračunskem letu 1927-1928, pač pa je izjavila po svojem stopniku, da jo bo črtala iz novega proračuna, da se pa mora izpadek davka vsled odprave dohodnine nadoknaditi pri drugih davkih.

Čudno je, da je vlada tako hitro pristala na črtanje dohodnine. Ali ne misli resno na skrajšanje izenačenja davkov?

Zakaj je vlada predlagala uvedbo dohodnine v vsej državi? Donosni davki (zemljarina, najmarina, pridobitna, rentnina) niso progresivni. Hišni lastnik bo plačeval 20% od najemnine, naj znaša to 10.000 Din ali pa 200.000 Din. Naša ustava pa zahteva, naj bodo davki progresivni, to se pravi, čim večji dohodek imaš, tem večji odstotek dohodka lahko oddaš. Trgovci, ki ima 100.000 dinarjev letnega čistega dohodka bo lažje plačal 15% (15.000 Din) davka, kakor trgovec, ki ima le 20.000 Din dohodka in bi moral plačati 10% (2.000 Din) davka, saj ostane prvemu še vedno 85.000 Din, s katerimi lahko udobno živi, medtem ko mora drugi jako varčevati, da se skromno preživi. In progresija se je uveljavljala (v Sloveniji in Dalmaciji) tudi do sedaj z dohodnino, katero je plačeval poleg drugih donosnih davkov, kdor je imel nad 6000 Din letnega čistega dohodka. V letu 1927 je znašala dohodnina, ki jo je plačeval samec od skupnega letnega dohodka 10.000 Din 673,20 Din (6.73%), od 50.000 Din 6636,10 Din (13.27%), od 100.000 Din 15.660,70 Din (15.66%), od 250.000 Din 41.087,20 Din (16.43%) itd.

Dohodnina je bila določena tudi v novem zakonskem načrtu radi progresije in da se davki pravično razdelijo na vse državljane po njih plačilni zmoglosti in tudi na inozemce, ki prejemajo dohodke iz naše države. Po dosedanjih sklepih davčnega odbora in vlade odpade dohodnina iz novega zakona. Kako bo potem s progresivnim obdačenjem, ki ga zahteva ustava in ki je tudi edino pravično, se še ne ve. Ali se bodo morda naši narodni zastopniki poživljali na ustavo in šli preko progresije?

Pa poročaj kdo: saj se uvede lahko progresivno obdačenje pri posameznih vrstah donosnih davkov! Kaj je treba dohodnine

za to. Da, mogoče je tudi to. Ali tehnične težave za izvedbo take progresije niso male.

Pravijo, da je v naši državi 80% poljedelcev in priročno tak odstotek bo tudi kmečkih davčnih zavezancev. Ker bodo kmečke hiše davka proste, bodo plačevali ti le zemljarino. Progresivna odmera zemljarine bi se seveda lahko tako izvršila, da bi se nižji katastralni čisti donosi odražali z nižjim odstotkom, kakor višji katastralni donosi. Kako naj bi se pa to izvedlo pri davičnem zavezancih, ki imajo svoje posestvo v več občinah, več okraji ali celo comasih? Vedeči je treba namreč, da k zemljarini lahko nagajajo občine-okraji, oblasti doklade. Iz tega razloga ni mogoče koncentrirati predpisa vse zemljarine eni osebi v eni občini, kakor so se laško koncentrirali pri dohodnini vsi donoski istega davčnega zavezanca v občini njegovega bivališča, ker do odnosa je oila prosta doklad. Dalo bi se tudi koncentrirati pri enem davčnem uradu vse katastrske čiste donose iste osebe. Ta urad naj bi določil odstotek zemljarine od vsote vseh kat. donosov ter sporočil vsem drugim uradom odstotek, ki naj se uporabi pri davičnem zavezancu. Ali pri velikem številu takih slučajeve bi bil to drag špas in težko, da bi bila zemljarina pravočasno odmerjena. Kaj pa pri takih posestnikih, ki imajo zemljišče v krajih, kjer obstoji kataster in v krajih, kjer ga ni? Pri pridobitni bi bilo lažje doseči progresivno odmero, ker se bo odmerjala od čistega dohodka. Ali je pa mogoče uvesti progresijo le pri malem odstotku davkoplačevalcev, pri drugih pa ne?

Zdi se, da je bil sklep o črtanju dohodnine iz zakonskega načrta prenapet in vse kaže, da se je lotelo s tem favorizirati imovitejšje sloje. Ker pa mora država dobiti vsoto, ki jo pričakuje od vseh v načrtu predvidenih davkov, bo moral to favoriziranje plačati mali človek. Zato je čudno, da niso zastopniki malega človeka dvignili svojega glasu proti črtanju dohodnine iz zak. načrta. Ali bi ne bilo pravičnejše, da se znižajo davki od donosa zemljišča, hiš itd., kakor pa da se odpravi, oziroma ne uvede dohodnina.

Je še drug razlog, ki govori za dohodnino. Do sedaj so plačevali dohodnino tudi ljudje, ki nimajo zemljišča, hiš, obrti ali trgovine, pač pa so s špekulacijami in raznovrstnimi posli služili toliko, da so se laško vozili v lastnih ali drugih avtomobilih, zapravljali v barjih itd. Z odpravo dohodnine bodo taki gospodje vsakega davka prosti, dinar pa ki komaj zasluži za skorjico kruha sebi in otrokom, bo moral plačati svoj obolus državi. In ni čudnega ne bo, ako se lepega dne pripelje v avtomobilu k davčnemu uradu gospod, ki bo na zahtevo dobil uradno potrdilo s približno sledečo vsebino: Potrjujemo z lastnoročnimi podpisi in v svrhu podkrepitve istinitosti pritisnemo spodaj uradni pečat, da je gospod Adam Sonnenschein, družabnik veleindustrijskega podjetja v Babjem potoku, stalno bivač v Frankfurtu, vseh jugoslovanskih davkov prost.

Tako bodo tudi imena naših in tujih državljanov, družabnikov podjetij ter onih, ki živijo od rezanja kuponov, izginila iz davčnih knjig in bodo ostala le še imena podjetij. Imeli bomo, kar pogrešajo druge evropske države — skupino dobro situiranih davka prostih državljanov.

Mogoče pa, da se bodo naši gospodje narodni zastopniki še premislili ter kakor proti znižanju lastnih dnevnih, kakor en moč nastopili za znižanje donosnih davkov in uvedbo pravične dohodnine v celi državi ter s tem pokazali, da lastne interese podreajo državnim.

Politične vesti.

— Kaj je na Češkoslovaškem najlepše in kar smo včasih imeli tudi mi. Te dni je prišel v Prago nemški književnik Ludwig, znan po svojih znamenitih monografijah velikih mož. V razgovoru s dopisnikom prške »Tribune« je izjavil, da je našel na Češkoslovaškem pojav, ki je na svetu edinstven. To je tesna zveza, ki obstoji med ljudmi, ki upravljajo državo in onimi, ki tvorijo njeno duševno kulturo. Dejal je, da ni še nik-

jer drugod videl, da bi v državi prevladovali v bistvu spiritualni ljudje, kakor le na Češkoslovaškem. Nikjer drugje se ne zanjajo tako za državne stvari in nikjer drugje nimajo učenjaki in pesniki tak upliv na politične dogodke, ko tu. — Ko je bil na Slovenskem napredek najvažnejši, tedaj so veljale Ludwigove besede tudi za nas Slovence. A danes? Menda res nima nihče tako majhnega upliva na našo politiko ko

vedena podrobna preiskava; vsi papirji so bili odnešeni, dragocenejši spomini in darovila pobrani. Vse, kar ni zanimalo angleških vojakov in agentov Intelligence Servicea, in česar se jim ni zdelo potrebno vzeti ali uničiti, vse to so prodali za smešno ceno na vsakdanjem trgu v Enzli. Imetje, ki je reprezentiralo lepih par tisočev liber, je bilo pokradeno in prodano za par grošev.

Dne 11. avgusta.

so ga zvelekli iz temne luknje in poslali z zvezanimi rokami brez preiskave ali pojasnila k kazenski četi, ki bi ga naj poslala naprej. Tako se je pravzaprav pričela Kalvarija gospoda Chevreauja. Tega učenjaka in telesno slabotnega moža so vlekli s kazensko eskorto celih deset in deset kilometrov iz Enzle v Kašvin, po tropičnem solncu. Večkrat je padel, toda mesto, da bi mu dali piti, so ga gonili na pot z brami in udarci s puškinimi kopiti. Vso pot ni dobil niti kapljice vode, da bi omočil svoje ustnice, niti da bi umil krave noge; vzeli so mu namreč berglje, in brez njih se je komaj držal na nogah. Ni bil več niti človek niti zver. Bil je le Francoz, nad katerim se je maščevala Intelligence...

Ker se je v Sultan Hamadu jasno pokazalo, da ne bo več vzdržal, so ga kot živino vrgli na tovorni avtomobil. 24. avgusta so ga pripelali kot sivega, razdrapanega starca v ujetniški tabor v Hinaidi, ne daleč od Bagdada. Bil je to živeči mrlič, ne pa profesor Chevreau. Peljali so ga v pisarno krajevnega poveljnika. Tam ga je zaslišal častnik Intelligence Servicea in to je bilo prvo zasliševanje po tolikem času muk.

znastvenik in umetnik. In ljudje se čudijo, če je slovenska politika v tej ko razv seljiva.

— Davidović je Radića popolnoma razočaral. Tako-le piše Radićev »Narodni Val« o Davidoviću: »Davidović je popolnoma brez moči. Iz Beograda prihajajo neverjetne vesti, da ne pomeni Davidović v svojem klubu naravnost nič, prihajajo celo take vesti, da se bo tudi kongres demokratske stranke, ki se sestane dne 14. in 15. januarja izjavil za radikalne in Vukičevićovo vlado, Davidoviću pa bo izrekel samo teoretično zaupnico kot svoemu dragemu čiki Ljubi. Vukičević predsednik vlade, a Davidović — naš čika Ljuba... Če demokratski kongres v resnici to stori, bo boj opozicije za nekaj časa težji, toda tudi njena končna zmaga tem večja in popolnejša. (Slabo tolažilo. Op, ur.) Na Hrvaškem in v Dalmaciji so Davidovičevi demokraci danes inak že najbolj ogabna politična stranka. Zlasti v zagrebški in osi- ješki oblasti. To, kar delajo Davidovičevi veliki župan Stopar in nekateri okrajni glavarji in komisariji, vse to je tako protizakonito in tako odurno, da ni bilo kaj takega niti za časa najbolj črnih dni zloglasne Klu- nove tiranije. Ali neka, neka! Tko što čini, pred njega pada.« — Vidi se, da je St. Radić že čisto obupal nad zmago demokracije in zato so tudi razumljive Radićeve grožnje z eksodusom. Obup postaja gonilni motiv »seljačke-demokracije«.

— Tudi nad Spahom je obupal St. Radić. V notici »Dr. Spaho podpuno zatajao« piše »Narodni Val«: »Vsi smo upali, da bo dr. Spaho kot namestnik finančnega ministra vsaj na področju narodne samouprave to, kar Bogdan Marković, oziroma njegov namestnik za samouprave Tošić. Pa smo se kruto prevarali. Dr. Spaho kaže pri vsakem koraku svoje popolno neinteresiranje za oblastne samouprave, zlasti one na Hrvaškem. Noče niti poslušati, ko se mu o tem poroča, a kaj še, da bi nekaj odločil v onem duhu, kakor je že začel oni, kateremu je danes namestnik. Zato so vsi oblastni proračuni in vse oblastne skupščine v popolni negotovosti in celo v večji, kakor so bili ob pričetku svojega delovanja. V tem se je dr. Spaho popolnoma poradikalil. Njemu je narodna samouprava zadnja skrb in to ne samo v Hrvatski in Vojvodini, temveč tudi v Hercegovini, Bosni, Tuzli, Bosni, kaj si dočakala!« — Z Davidovićem ni nič, s Spahom ni nič, z vso Demokratsko zajednico ni nič. V resnici za obupati!

— Francozi upajo v možnost sporazuma med Jugoslavijo in Italijo. »Tempo« piše o zadnjem sestanku Marinkovića in Bodrera i pravi, da se ne sme misliti, da bi bil sporazum med Italijo in Jugoslavijo nemogoč. Naravno je, da je Italija zainteresirana v Albaniji in na svojih pozicijah na Jadranu. Povsem gotovo pa je, da je tudi za Jugoslavijo zelo važno, da se obvaruje neodvisnost Albanije. Problem je delikaten. Mogoča pa je vse eno kaka rešitev.

— Nova ureditev zavezniških vojnih dolgov skupno z znižanjem nemških reparacij. Dobro informirani ameriški listi pišejo, da hočejo ameriški vladni krogi vsled poročila generalnega agenta Packera Gilberta predlagati novo ureditev zavezniških dolgov z istočasnim znižanjem nemških reparacij. Na ta način bi bile mednarodne finance zelo konsolidirane. Nemčiji bi se moralo točno povedati, kaj in koliko ima še plačati. Ko bi bilo doseženo soglasje v tej točki, bi morala Nemčija po potrebnih finančnih transakcijah svoj dolg takoj v celoti plačati. Nato bi bila določena nova ureditev zavezniških vojnih dolgov. Jasno je, da bi pri tem Amerika največ žrtvovala, toda ne zaman. Dolgovi, ki imajo biti plačani šele v 62. letih, nimajo posebne veljave. Bolje je za Ameriko, da dobi od Francije takoj pol milijardo, ko pa po 62 letih pet milijard. Ameriška vlada je mnenja, da bo sicer v začetku odpor francoskega javnega mnenja proti znižanju nemških reparacij velik, da pa bo tudi Francija skoraj spoznala, da je za njo boljše, če so nemški dolgovi jasno določeni. Ameriški listi poročajo nadalje, da bo sklicana svetovna konferenca za ureditev teh vprašanj in da bo to najtežja konferenca, kar jih je bilo dosedaj.

— Francoski socialistični kongres o stranki volilni taktiki. Na večerni seji se je nadaljevala debata o taktiki stranke pri

prilodnih volitvah. Sklenjeno je bilo, da postavi stranka povsodi lastne kandidate, da pa pri ožjih volitvah nastopi vedno proti nacionalnemu bloku. Renandel je govoril o udeležbi socialistov v levičarski vladi. Če bi levičarske stranke dobile večino, potem mora stopiti socialistična stranka v vlado, ker bi drugače prišlo do katastrofe. Mir se ni zasiguran in samo naraščajoči upliv socialističnih strank v Franciji, Nemčiji in Angliji ga more zadržati. Zato je potrebno, da socialistična stranka popolnoma zadosti svojim dolžnostim. Nato je izvolil kongres posebno komisijo, ki naj doseže popolno soglasje med različnimi predlogi, da bi bila iz resolucije vidna popolna soglasnost socialistične stranke.

— Silovite obtožbe Joffeja proti sedanjim sovjetskimi mogotcem. Boris Sonvajne, dolgo časa zaupnik III. internacionale, ki je bil sedaj kot opozicionalec iz komunistične stranke izključen, je objavil v svojem listu Joffejevo pismo na Trockega, ki ga je ta pisal pred svojim samomermom. Joffe je bil težko bolan in sovjetski zdravniki so izjavili, da se more lečiti le, če oddide v kak evropski sanatorij. Sovjetski mogotci pa mu tega niso hoteli dovoliti in dali so mu le 1000 dolarjev, kar za pot v tujino ni zadostovalo, čeprav je Joffe svoje dni dal vse svoje premoženje stranki. Nadalje pravi Joffe, da je položaj v stranki neznošen in da je prepričan, da mora po izključitvi Trockega dobiti ruske revolucije in to dejstvo, da človeku po 20 let revolucionarnega dela ne preostane nič drugega, ko da si požene krogle v glavo, dovolj jasno označuje razmere, ki so nastale v komunistični stranki. Nad vse mogoče je, da bo oboje privedlo do thermidora. Srečen je bil, če bi njegova smrt izpametovala stranko in on tudi upa, da njegova smrt ne bo zaman. Končno pravi Joffe, da je politika Trockega edino pravilna in da mora tudi zmagati in zato prosí Trockega, da vztraja na svojem stališču in da ne odneha. — Joffejevo pismo seveda v deželi rdeče svobode ne sme nihče objaviti. Samo mi, ki nismo deležni te lene svobode, smemo izvedeti, kako neusmiljeno so sovjetski mogotci pogнали svojega bolnega druga v smrt, potem ko jim je ta dal vse svoje delo in vse svoje premoženje, da je danes njegova rodbina brez vsega in odvisna od miloščine.

— Petrolejski sporazum med Zedinjenimi državami in Mehiko. Kakor se poroča iz Mehike, je mehiška zbornica sprejela zakonski načrt predsednika Callesa ter izpremenila petrolejski zakon v smislu razsedbe najvišjega sodišča. Ameriška petrolejska družba bo dobila 50-letno koncesijo za odstop pravic, ki jih je dosegla pred 1. majem 1. 1927. Splošno smatrajo izpremembo petrolejskega zakona kot veliko zmago Coolidge-a. Odnosaji med Mehiko in Združenimi državami so se sedaj znatno zboljšali in kot protisluogo je Coolidge dovolil izvoz 15 aeroplanov, ki jih je nakupila Mehika v Zd. državah in pa precejšnjih količin municije.

KRATKE VESTI.

Stabilizacija lire je omogočila tudi francoska Narodna banka, ki je otvorila Italiji kredit v višini 2 milijonov funtov. Značilno je, da italijanski listi to francosko pomoč dosledno zamlčujejo, dočim silno hvalijo vse druge banke, ki so dale celo manjši kredit od francoske.

Francoska Narodna banka bo znižala prihodnje leto obrestno mero.

Število brezposelnih znaša v Nemčiji že 1 milijon in se je povečalo tekom zadnjih dveh tednov za 250.000.

Med rumunsko vlado in študenti je prišlo do novega konflikta, ker zahtevajo študenti, da mora vlada takoj izpustiti vse aretirane študente.

Grški zunanji minister Mihelokopulos je izjavil, da ne more Grška skleniti nobenega dogovora, ki bi bil naperjen proti katerikoli veliki ali mali državi. To je dejal tudi Chamberlainu, Briandu in Mussoliniju.

Bolgarski ponuja Italiji posojilo pod mnogo bolj ugodnimi pogoji, kakor pa jih je stavila Zveza narodov.

in mu s svojo skrbjo skušali vrniti vsaj malo izručljenegega zdravja. Toda zaman. Kajti drugega dne, ko se je zopet naselil v svoji skromni rojstni hiši, je izvedel, da je na željo angleške vlade pod posebnim političnim nadzorstvom državnega varnostnega urada. Tedaj se je pa častni mož, nezavedajoč se nobene krivde, razburil, uprl. Rečil je ne le ljudem, ampak tudi nebesa, da bi se rehabilitiral, ker se ni mogel maščevati...

Ginieni zaradi tragedije tega učenjaka, o katerem so iz Rusije prihajale najboljše reference, so posredovale pri angleški vladi postopno pismeno, z memorandimi in osebnih razne osebnosti javnega in znanstvenega življenja cele Francije. Bili so to ministri: Herriot, Aubigny, Caillaux; senatorja Cordelet in Lebert, poslanci Ajam, Galpin in Rougé, ministrski predsednik Briand, francoski inštitut, posamezni člani Akademije. Vse zaman. Iz Londona je prihajalo le suho odklanjanje vseh teh intervencij, brez vsakega pojasnila ali utemeljitve tega čudnega ponašanja.

Za kratek čas je našel srečo ob strani svoje dobre, njemu popolnoma udane in plemenite žene. Toda ne dolgo. Z zlomljenim zdravjem, duševno uničen zaradi nerazumljivega postopanja Angležev, okraden, pripravljen na vse, kar je dragocenega in njemu dragega zapustil v Enzli, je umrl 3. maja 1925 v svojem skromnem stanovanju v Asnièresu, kot grozna žrtev brezvestno se maščujoče Intelligence. Pomih sedem let je iskal profesor Chevreau in potem njegova vdova pri angleški vladi ne samo odkodnino, ampak tudi primerno rehabilitacijo. Zaman.

Angleška špijonaža.

Polagano umiranje gospoda Chevreauja. Vice »Perziji«.

Kakšne usluge je izkazal gospod Chevreau onemu mlademu political-officeru, ki ga je zvalil v službo Intelligence Servicea? Nihče ni nikdar izvedel, kakšne tajne je izdal mlademu, neizmernemu angleškemu poročniku; niti v agoniji in po vsem trpljenju ni niti z besedico izdal, kako je koristil Angliji v Perziji; toda vsi znaki govore, da so bile usluge gospoda Chevreauja visoko pomembne, kajti le z ljudmi, ki so bili zares pomembni, postopa Intelligence Service na tako krut in brezobziren način, kadar se jih hoče orestiti ali jih pa sploh uničiti.

V službi Intelligence Servicea ni bil niti cel mesec, ko je prišlo kritično popoldne dne 8. avgusta 1. 1918. Ko je končal predavanje, se je šel gosposki profesor izprehajati v vrst krajevskih carinarnic v Enzli. Med tretjo in četrto uro se je nenadoma pojavila na vrtu angleška patrulja 6 mož, ki ga je brez posebnega oklevanja aretirala, in ga kljub njegovemu kriku in protestom odvedla na angleško policijsko stražnico. Tam so mu takoj odvzeli vse njegove papirje in denar in ko je protestiral proti takemu nezaslišanemu postopanju, so ga pretepili do nezvesti. Zaman je prosil, da bi bil o tem slučaju obveščen francoski konzul. Smejali so se mu in ga vrgli v najgostejšo luknjo ječ. Tu je ostal dva dni, brez zasliševanja in pojasnila, brez kruha in vode.

Medtem je bila v njegovem stanovanju iz-

Dnevne vesti

»FEHLURTEIL«

»Jutro« se je zneslo nad ljubljanskim deželnim sodiščem zavoljo sodbe, ki jo je izrekle v tiskovni pravdi Iskra — Kočevar. Čeprav je vsakdo, ki je bil navzoč pri razpravi in imel priliko oceniti vse dokaze, že pred sodbo prišel do prepričanja, da obtoženi Kočevar ne more biti obsodjen, čeprav je torej izrečena sodba pravilna in pravična, se vzdružamo vsake kritike, dokler ni govorila zadnja instanca.

»Jutro« se seveda znaša nad vsako sodbo, in je zanj pogrešna, ker njemu ni po volji, čeprav mu mora biti znano, da sodniki sodijo po prestem predurku, uvažuje vso dokazno stvarino in za svojo sodbo niso nikomur odgovorni. Poniževalno bi bilo za nje, ako bi morali prenašati take lekcije, kakor si jih privoščijo »Jutro«. Zalestno bi bilo za justico, ako bi stala pod partizanskim terorizmom.

Stavimo pa »Jutrovemu« znanemu poročevalcu predlog, ki bo gotovo zadovoljil vso javnost »Jutro«, ki ima toliko nepotrebnega papirja na razpolago, naj priobči dobesedno vse zariške o zaslišanih pričah, ves dokazni material, sploh naj reproducira ves akt od prve do zadnje črke. Javnost se bo na ta način seznanila z vso stvarino, ki je bila na razpolago s sodišču. Prepričani smo, da bo vsa razsodna javnost izrekla enako sodbo kakor sodišče.

— Proslava jubilejnega leta. Kot znano, bomo slavili prihodnje leto desetletnico proboja solunske fronte in ujedinjenja. Zato se bo vršila takoj po pravoslavni božični praznikih v Beogradu konferenca kulturnih in nacionalističnih organizacij, na kateri bo izvoljen poseben odbor, ki bo vodil priprave za dostojno proslavo obeh zgodovinskih dogodkov.

— Številni slušatelji na ljubljanski tehniški fakulteti. Glasom belgrajske »Politike« z dne 28. decembra t. l. je na konferenci, ki so jo imeli belgrajski univerzitetni profesorji proti ukinitvi posameznih fakultet, rekel profesor belgrajske medicinske fakultete g. dr. Djoka Nešić, da ima ljubljanska tehniška fakulteta 120 slušateljev. Temu nasproti mi je čast ugotoviti, da je vpisanih v zimskem semestru 1927-1928 na ljubljanski tehniški fakulteti 495 slušateljev. — Dekan tehniške fakultete Feerster.

— Napredovanje srednješolskih profesorjev. V prosvetnem ministristvu je podpisan daljši ukaz o napredovanju srednješolskih profesorjev, ki imajo na podlagi službenih let pravico do napredovanja v višje skupine.

— »Uradni list« št. 129 z dne 28. t. m. objavlja naredbo ministra za socialno politiko o izpremembi meznih razredov, predpisanih v 3. odstavku § 21. zakona o zavarovanju delavcev, disciplinskih pravila za učence srednjih in strokovnih šol, ki spadajo pod prosvetno ministristvo ter razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani o odmeri davka na poslovni promet, dohodnine in rentnine za leto 1928.

— Jelišaveta Petrovičeva umrla. Predvečerašnjim je umrla v Beogradu soproga večkratnega ministra, narodnega poslanca Nastasa Petroviča, gospa Jelišaveta Petrovičeva.

— Generalna direkcija drž. železnice, kakor tudi oblastne železniške direkcije rabijo nekoliko mlajših in starejših gradbenih inženjerjev, a generalna direkcija poleg tega še starejšega elektrotehničnega inženjerja kot referenta za telegrafsko-telefonske in varnostne naprave in enega inženjerja statičarja. Reflektanti na gornja mesta, ki imajo potrebno kvalifikacijo, naj predložijo predmetne prošnje opremljene z vsemi dokumenti v smislu čl. 15. zakona o drž. prometnem osebju in priložijo detaljiran pregled njih delovanja, oziroma dela od dovršitve tehničnih študij dalje do danes. Prošnje je predložiti generalni direkciji drž. železnice v Beogradu, Frankopanova ul. 11, najkasneje do 25. januarja 1928. Gradbeno odeljenje generalne direkcije državnih železnice štev. 6359/27.

— Teologi in volitve v akademsko podporno društvo v Zagrebu. Akademski senat zagrebske univerze pretresa vprašanje, če imajo teologi volilno pravico za volitve v akademsko podporno društvo. Policija je namreč slušateljem teološke fakultete ob priliki zadnjih volitev v akademsko podporno društvo volilno pravico odrekla. Teologi so se pritožili na velikega župana, ki pa je priziv zavrnil z utemeljitvijo, da je smatrati teološko fakulteto za cerkven zavod, ne pa za prosvetno ustanovo.

— Nagrade za tobačne delavce, ki imajo nad 40 službenih let. Direkcija državnih monopolov je dovolila na predlog direkcije zagrebske tobačne tovarne, da se izplačajo vsem delavcem z več kot 40 službenih let v tobačnih tovarnah v Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani in Mostaru v znak priznanja za vestno delo male premije in se jim izreče pohvala. Takih delavcev in delavk je v vseh štirih tovarnah 81. Nagrade, ki znašajo samo po 300 Din, se izplačajo slovesno, ob prisotnosti povabljenih gostov, dne 31. t. m.

— Velikodušen dar sarajevske mestne občine. Sarajevski občinski svet je votiral za popravilo hiš siromašnih hišnih posestnikov ter za nabavo obleke siromašnim otrokom za novo leto kredit 500.000 Din.

— Iz poštne službe. Za vodjo poštnega odseka poštnega ravateljstva v Ljubljani je imenovan vodja splošnega oddelka ravateljstva Anton Vesenjak. Za inšpektorja zagrebske poštne direkcije je imenovan Vladimir Kos. Iz Beograda je premeščen na Jesenice uradnik Anton Kos.

— Poslopje Ciril-Metodove družbe v Pulji prešlo v last mesta Pulj. Prefekt za puljsko pokrajino Cavalleri je pooblastil mesto Puljo, da kupi za 33.000 lir od Družbe sv. Ci-

rila in Metoda poslopje nekdanje hrvatske ljudske šole v Pulji.

— Sprememba v obsegu občin na Primorskem. Združitev po več občin v eno samo se nadaljuje sedaj v goriški pokrajini. Tako so bile v zadnjih dneh združene občine Šempas, Osek, Ozeljani, slednja s Iraki-jama Vitovlje in Sv. Mihael v eno samo občino pod imenom Šempas. Enako sta bili občini Breginj in Sedlo združeni v občino Breginj.

— Goriški uradni list je objavil ukaz od 20. novembra, s katerim se poveri fizična vzgoja srednje šolske in ljudsko šolske mladine ustanovi Ballil. S tem se podvržejo poveljnikom fašistovskih mladinskih organizacij vsi šolski otroci sploh, tudi oni, ki so se odslej znali odtegniti vpisu med Ballile in predstražnike.

— Smrt odličnega ruskega psihiatra. V Moskvi je umrl t. dni nenadoma od kapi zadet, psihiater Vladimir Mihajlovič Behterev. Njegovo specialno polje je bilo proučevanje možganskih centrov. Njegova psihološka doktrina bazira na njegovih morfološko-fizioloških študijah. Behterev je proučeval tudi fenomene sugestije in hipnoze. Po njem se imenuje cela vrsta fenomenov in znanstvenih razkritij. Njegova dela so izšla v ruskem in v nemškem jeziku.

— Dunajski porotniki so zopet oprostili morilca. Te dni se je zagovarjal pred dunajsko poroto sluga Leo Zduc, ki je zaklal neko branjevko, s katero je imel intimno razmerje. Porotniki so ga proglasili za desetimi glasovi proti dvema nekrivim, nakar je bil oproščen vsake krivde in kazni. Občinstvo je sprejelo izrek porotnikov s ploskanjem, nakar je reagiral predsednik porotnega sodišča z opazko: »Nimate povoda, da se veselite, ta združba je nova sramota za Avstrijo.«

— Železnica skozi pariške katakombe. Pod pariškim cestnim nivojem so pričeli t. dni graditi železnico, ki bo vodila skozi strahotno skladišče človeških lobanj skozi slavnostne pariške katakombe. Katakombe so bile v davni preteklosti kamnolom, iz katerega so dobavljali parižani stavbeni material. Pozneje so jih jeli uporabljati kot skladišče za človeške okostnjake, ki so jih prenesli sem iz opučenih pokopališč. Tekom stoletij so se nabrale v katakombah gore skeletov, nakar so zložili iz milijona lobanj piramide, kosti pa zložili drugo na drugo v sklade ob stenah. Od pamtveka so imeli v katakombah zarotniki in vsakovrstni zločinci svoje tajne sestanke.

— Srečna Amerika. Ameriški parlament je sprejel z veliko večino zakonski predlog, ki predvideva znižanje davkov za 289 milijonov.

— Proslava Ibsenove stoletnice. Iz Oslo poročajo: Ibsenova stoletnica se bo proslavila z velikimi svečanostmi, ki bodo trajale teden dni. Vsak večer se bodo uprizarjale v gledališčih Ibsenova dela. Po prvi predstavi priredi mestna občina veliko slavnost. Na Ibsenov rojstni dan, dne 20. marca se vrši glavna proslava v univerzitetni avli. Univerza pripravlja med drugim tudi Ibsenovo razstavo. Tudi v provinci, zlasti v Ibsenovem rojstnem kraju, v Skieniu, se bo proslavila Ibsenova stoletnica kot narodni praznik.

— Rumunski študenti še vedno srboriti. Kot poročajo iz Budimpešte, je razpravljala pred božičnimi prazniki vlada o ostrih merah, ki jih bo treba podvzeti zoper študente. Unija rumunskih študentov je namreč zagrozila še pred obsodbo deveterice dijakov-ekscendentov vladi, da ne prevzame nobene odgovornosti, za nadaljni razvoj dogodkov za slučaj, da bodo njihovi tovariši obsojeni. Vlada je nato okoli 40 dijakov iz zaporov izpustila, dočim jih je bilo devet, kot znano, prav mlo kaznovanih. Ker je pa »Unija rumunskih študentov« sedaj izjavila, da se s tem ne zadovoljuje, da je — čeprav ne soglašajo z izgredi — solidarna z deveterico obsojenih, si beli sedaj vlada glavo kako naj »Unijo rumunskih študentov« kaznuje — ter uvede na rumunskih univerzah zopet red in mir.

— Ponosrečen prekoceanski polet. V petek pred božičem je startala ameriška letalka Miss Grayson ob 5.07 zjutraj na letališču Courtissfield v smeri proti Harbour Grace. Letalko so spremljali pilot Goldsborough, bivši norveški mornariški častnik Oskar Omdal in navigator Fred Köhler. Letalo bi bilo moralo pristati že v petek v Harbour Grace, toda radi defekta na motorju ali radi kake druge nepravilnosti letalo ni dospelo na določen kraj in so ga zadnjič opazili pri rtiču Cod, država Massachusetts. Mornarska oblast je takoj odposlala številne rušilce in zeppelin »Los Angeles«, da poiščejo »Miss Grayson«, toda doslej niso našli nobenega sledu o letalu. Letalci bi se bili mogli samo v tem slučaju rešiti, če bi bilo letalo pristalo na zapuščenih obali Nove Fundlandije; če so pa letalci morali pristati na morju, jih je hud vihar gotovo v najkrajšem času potopil. Dne 25. t. m. je bila letalka še živa, ker so ta dan sprejeli v Halifaxu njeno brezžično poročilo, v katerem izjavlja, da je morala radi defekta pristati na rtu Sable (najjužnejši točki polotoka Nove Scotije). Tudi kanadska radiostacija na Sable Islandu je prejela pokvarjen brezžični brzojav letalka, iz katerega pa ni razviden kraj oddaje.

— Po veliki eksplozijski katastrofi v Tsientsinu je izbruhnil v petrolejskem rezervuarju požar, ki je trajal nad 60 ur. Za gašenje je bilo rekvirirano tudi vojaštvo. Goreči parafin je tekel v smeri proti pristanišču, vsled česar so bili parniki v veliki nevarnosti.

— Navaden sluga — lažni zdravnik in morilec. V Innsbrucku se je pričela kazenska obravnava zoper 24-letnega bivšega slugo v nekem sanatoriju, ki se je utihotapil s potvorbno doktorsko diplomu v robino bo-

gatega hotelirja Stora, poročil njegovo hčerko ter jo pet dni po poroki zastrupil, da si je prilastil njeno doto v znesku 11.000 šilingov in 41.000 Kč (okoli 636.000 Din).

— Grozen zločin Armenca. Armenec Stefan Tedjan se je zagledal v Grasse-u, nedaleč od Nizze v neko tamkajšnji deklico. Deklica mu je ljubezen vračala. Ko pa je stopil pred njeno materjo ter jo prosil za roko njene hčerke, je »dobil košaro«. To ga je tako razjutilo, da se je sklenil strašno maščevati. Oborožil se je s sekiro, nožem in revolverjem ter umoril najprej svojo oboževanko, ki jo je zvalil v to svrhu v svoje stanovanje, nato pa je udrl v stanovanje njenih staršev ter umoril očeta, mater in dvoje sester deklice, tretjo sestro pa je smrtno poškodoval. Najmlajša njegova žrtev je stara šele 16 mesecev. Po krvavem zločinu si je pogl. Armenec kroglo v glavo ter obležal pri priči mrtve.

— Množestven samomor. Advokat Geis v Monakovem je bil aretiran, ker je osumljen potvarjanja novčanic. Na božični večer se je v svoji celici zastrupil. Ko je to naslednji dan zvedela njegova soproga in njegovi dve hčeri, so se vse tri zastrupile z veronalom. Mati in starejša hčerka sta mrtvi, mlajša se bori s smrtjo.

— Bestijalna mati. Na Dunaju je bila t. dni aretirana kontoristinja Ester Kašova radi poizkušenežnega umora svojega 10-letnega sina, ki ga je hotela spraviti s poti, da bi se bila lažje poročila. Brezsrčna mati se je peljala z dečkom v dunajsko okolico. Na samotnem kraju ga je polila s solno kislino. Imela je za smolo: deček je odnesel samo lažje poškodbe na tilniku. Zanimivo je, da je napisala ženska pred dejanjem na svoj lastni naslov pismo, v katerem ji sin sporoča, da je izvršil samomor, ker se je naveličal živeti v večnem prepiru.

— Pijani voli. V neki pivovarni v Budimpešti je nasul t. dni blazec 32 volom mesto navadnega ječmena pomotoma alkoholiziran ječmen. Kmalu nato so bili vsi voli močno pijani. Divje so skakali po blevu ter strašno tulili. 15 volov je zadel možganska kap.

— Rojaki. Vporablajte za noveletna voščila razglednice Jugoslovenske Matice, ki so naprodaj po vseh knjigarnah in trafikah.

— Možje. Svojim ženam poklonite kot novoletno darilo Gospodinski koledar Jugoslovenske Matice za leto 1928. Koledar vsebuje nove kuhinjske recepte, razna praktična navodila in nasvete za bišo in dom ter obsežen stroškovnik za vse dni v letu, kamor vpisuje vestna gospodinja vse svoje dnevne izdatke. Koledar obsega brez inseratnega dela 230 strani in ima obliko šolske knjige. Cena Din 20.—, za člane Jugoslovenske Matice Din 16.—. Naprodaj je pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, po vseh knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II.

SILVESTROV VEČER LJUBLJANSKEGA SOKOLA

NARODNI DOM

IZBRAN IN ZABAVEN SPORED

Ljubljana.

1.— Druga slovenska filmska igralka Lidi-ja Erberjeva je rodno iz Divače ter se nahaja trenutno v Šiški pri svoji sestri.

1.— Surovo »šalec ponočnjakov«. Te dni so razbili doslej še neznani ponočnjaki v svoji objestnosti napisno tablo odvetnika dr. Marušiča in napisno tablo brivca Zebala na Sv. Petra cesti. Če jih policija izsledí, bi bilo umestno, da jim pošteno navije ušesa, da jih bo za taka »junaštva« za v prihodnje veselje minilo.

— Smučarje-novine iz Ljubljane, ki so se prijavili za smučski tečaj na Sv. planini (in tudi druge kogar je volja) vabim na prvo vežbo na Gradišče 706 m, 45 minut nad Višnjo goro dne 1. januarja 1928. Skupni odhod iz železniške postaje Višnja gora ob 7.38 po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane. Eventuelna odpoved bo oglašena v izlozbi trgovine Magdič pred pošto. — R. Badjura.

Maribor.

m.— Ljudska univerza v Mariboru. »Mozartov večer« je naslov izvanredno lepega koncerta, ki ga priredi pet umetnikov Grške Uranie, med njimi od lanskega leta nam dobro znana operna pevka ga. Pavla Ulm, ki si je na mah osvojila srca vseh poslušalcev. Izbrali so si prave bisere tega genija lepote in veselja! Igrajo godalni trio »Divertimento«, violinski koncert Es-dur, mali duo za dve violini, uverturo k operi Figarova svatba, ga. Ulm pa poje tri pesmi in tri arije (Don Juan, Figarova svatba). Uvodno pa je predavanje na podlagi 50 originalnih škriptičnih slik v spremstvu godbe o čudovitem Mozartovem življenju. Sleherne-je gotov velik užitek pri zelo nizki vstopnini (10 do 30 Din). Predprodaja pri ge. Zlati Brinšek in g. Höferju.

m.— Lindberg v Mariboru. Maribor ima zopet svojo senzacijo. Filmski baritonist Helge Lindberg, na Dunaju in v Berlinu oboževan, ki slovi kot eden najboljših sodobnih baritonov se ustavi tudi v Mariboru ter bo pel na koncertu dne 4. januarja 1928 v veliki Unionski dvorani.

Celje.

c.— Odprte planinske kočje. Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva v Celju opozarja turiste, smučarje in izletnike, da je vao zimo odprta in oskrbovana Celjska kočja. Pri koči je napravljeno novo sankališče. Smučarji imajo v bližini polno lepih prostorov za smučanje. V koči, ki je stalno

toplo zakurjena so na razpolago tudi prenočišča. Poti mimo apnencev in po mestnem logu sta povsem izhojeni. Istotako je vso zimsko oskrbovano tudi Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini.

c.— Peterčkove poslednje sanje. Da izpolni nalogo vsestransko je vprizorilo Mestno gledališče na Stefanovo Pavla Golje mladinsko igro »Peterčkove poslednje sanje«. Gledališče je bilo polno dece, pa tudi odraslih ni manjkalo; saj more pri igri, ki otroku prija uživati tudi odrasel človek. — Kajpak, da je gledališče vsled neprestanega čebjanja malčkov naličilo kitajskemu teatru in če bi se še serviral čaj bi bila primera točna.

— Sicer niso otroci vneti za žalosne prizore in jih bolelni Peterček ne zanima toliko, kakor princ mesec, ki pride na čarovnikovo vabilo iz neba; tu najde otroška fantazija svoje oporišče, in stopnjuje do tretje scene, ki je po mojem mnenju najučinkovitejša. — Scenerija je bila kar najbolj primerna, posebno v tretjem prizoru. Mladi igralci so se rekordno odrezali kar velja posebno za mladega Gradišnika in njegovo mlado partnerico. Vloga čarovnika je mojstrsko rešil g. Bratina kar velja tudi za g. Pfeiferja o obeh njegovih vlogah in g. Perca v vlogi princa azurnih dalj. Povoljna je bila tudi kreacija kralja Matjaža. Igra poveljnika Matjaževih čet pa je bila le prediletantska. Ievske točke je oskrbel g. Pregelj. Igra je mogla odraslemu prijati, vprašanje je, če je tudi malčkom... in če je tem prijala je to v priznaje režiserju in igralcem. — R. M.

c.— Silvestrov večer sokolskega društva v Celju. Kakor običajno priredi tudi letos sokolsko društvo silvestrov večer v veliki dvorani Celjskega doma. Spored je bogat in zanimiv. Polnočno alegorijo sestavi g. Benčan.

NOVI VAL MRAZA.

Po vsej srednji in zapadni Evropi, pa tudi pri nas je jela zadnje dni temperatura zopet padati, povsodi je zapadel nov sneg.

V Sloveniji ni prišlo do železniško-prometnih ovir, pač pa je povzročil novi sneg ponekod zmešnjave v telefonskem prometu.

Iz Hrvatske in Slavonije poročajo o velikih snežnih zametih. V Liki je ponekod promet z vozovi onemogočen. Vlaki imajo zamude. Ponekod groze poplave. Sava je narasla pri Mitrovici za 176 cm. Porušila je nasipe ter poplavlja bližnja polja. Tudi Donava in Tisa naraščata. Med Sremsko Mitrovico in Rumo je dosegla voda rob nasipov, tako da se utegne vsak hip razbiti po planjavi. V spodnjem toku je Sava že obširne komplekse poplavlila.

V Angliji je zavladal po zadnjem snegu tak mraz, da je prišlo do vsakovrstnih prometnih ovir. Številna mesta in vasi so vsled snežnih zametov od sveta takorekoč popolnoma odrezana. Ne dobivajo niti živili niti listov. Zvezo z ostalim svetom posreduje samo brezžični brzojav. Pri čiščenju železniških prog je zaposlenih preko 20.000 delavcev. Več lokalnih prog je kljub temu popolnoma neuporabnih. Promet preko kanala La Manche je na južni strani že tri dni absolutno nemogoč, kar se ni zgodilo že 12 let. Številne ladje kličejo na pomoč.

Iz Francije prihaja vedno več poročil o vremenskih neugodah. Aisna, Marna in več manjših rek je prestopilo bregove. V Kanalu La Manche, ob atlantski in severoafriški obali je več parnikov v nevarnosti. V Toulonu in okolici je t. dni bilo kot ob vesoljnem potopu, padala je tudi debela toča.

Iz Madrida poročajo o velikih poplavah v okolici Valencie, Seville in Toleda. V okolici Valencie je vsled poplave 30 rodbin brez strehe. Tudi iz Portugalske poročajo o težkih elementarnih katastrofah. Tajó je narasel v Lissabonu za 4 metre nad normalom.

V Belgiji divjajo silni meteži, ki ovirajo v Antwerpnu in več drugih mestih vozni, brzojavni in telefonski promet. Zračni promet je na vseh progah ustavljen.

Pri Benetkah je vrglo razburkana morje valove ponovno do Markovega trga, na katerem je dosegla vsled tega voda 20 cm, tako da so morali napraviti, da so omogočili prehod, lesene brvi. Da so bili še bolj poplavljeni niže ležeči deli mesta, je naravno. Sedaj je voda že odtekla. Tudi v Neaplju so povzročili morski valovi precejšnje poplave. — Pri Pezzuoli-u so odnesli valovi neki most, vsled česar je bil odrezan 20 osebam prehod. Ljudi je rešila po težkem naporu požarna bramba. — V Trstu divja huda bura, ki ima 90 do 120 km brzine na uro.

Meteorologi napovedujejo za bližnje dneve nov val mraza.

Gospodarstvo.

× Pokrajinska razstava semen v Lvovu. Uprava velesejma v Lvovu priredi dne 2., 3., 4. in 5. februarja 1928 pokrajinski semenj vseh vrst semen v svrhu organizacije trgovine s semeni. Po dobro uspelem poizkusu z razstavo semen, ki se je vršila lanskega leta, želijo gospodarski krogi Poljske organizirati v Lvovu center trgovine s semeni. Trgovina s semeni je dosegla v tekočem letu na Poljskem prav dobre uspehe, in upoštevajoč veliko važnost te panoge, je uprava velesejma sklenila, da lanskeletni poizkus ponovi še v večjem obsegu.

BORZE,

dne 29. decembra 1927.

Devize in valute.

Ljubljana. Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.98 — 8.01 (7.995), London 276.22 do 277.02 (276.82), Newyork 56.45 — 56.65 (56.55), Praga 167.5 — 168.3 (167.9), Trst 298 — 300 (299).

Zagreb, Dunaj 7.975 — 8.005, Budimpešta 9.905 — 9.935, Milan 297.34 — 299.34, London 276.2 — 277, Newyork 56.432 — 56.632, Pariz 222.375 — 224.375, Praga 167.4—168.2, Curih 1093.5 — 1096.5.

Curih, Beograd 9.14, Berlin 128.576, New-

York 517.20, London 25.2575, Pariz 20.965, Milan 27.31, Praga 15.32, Budimpešta 90.50, Bukarešta 3.18, Sofija 3.74, Varšava 58.05, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 140, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Kranjska industrijska 350 — 0, Ruše 260 — 280, Stavbna 56 — 0, Šešir 125 — 0.

Ljubljanska blagovna borza. Les: Zaključkov ni bilo. — Deželni pridelki: Tendence čvrsta. Zaključena sta bila 2 variona pšenice.

Sport.

S preplavanjem Gibraltarske ožine ni nič. Angleški plavalci iz Hudson sta poskušali dne 14. t. m. preplavati Gibraltarsko ožino. Miss Gleitze je startala ob 4. uri, miss Hudson pa ob 5.15, vendar sta se vrnila obe plavalci brez dve uri na kopno. Izjavili sta, da morata radi neugodnih atmosferskih pogojev in močnega valovanja odgoditi poskus na poznejši čas. Kakor znano, je miss Gleitze, stenoletnica iz Londona, poletni preplavalca Kanal.

Anglija vodi na svetovnem trgu. Velikanski razvoj angleške industrije motornih koles v zadnjih dveh desetletjih, je razviden iz zanimive statistike, ki je bila priobčena o priliki zadnjega olimpijskega dneva v Londonu. Ker je ta statistika oficijelna, so navedene številke gotovo zanesljive. Glasom tega izkaza in od vseh motornih koles, ki jih je na celotni svetu 1.725.201, ni manj nego 528.955 angleškega izvora. Še leta 1907 je bil import motornih koles še enkrat večji kot eksport. Takrat je izvozila Anglija 809 motornih koles, medtem ko jih je uvozila 1700. Leta 1926 pa jih je že 43.391 izvozila, in samo 75 uvozila. V 6 letih od 1920 do 1926 se je skril import od 4275 na 75 strojev, eksport pa je narasel od 21.925 na 43.391.

Kolesarski prvak Grassin, francoski champion, je za prihodnjo sezono sklenil pogodbo z nemško tvrdko Opel. Zanimivo je, da se je najboljši evropski dirkač za motorje odločil baš za nemški fabrikat, vendar česar pričakuje, da se bo že iz tega vzroka vdeležil večine velikih mednarodnih trdnostnih dirk v Nemčiji.

Tekma za Schneiderjev pokal se bo vršila vsled dogovora med angleškim ministrom za zrakoplovstvo, sir Samuel Hoare in italijanskim podtajnikom za letalstvo, Balboni, od sedaj naprej vsako drugo in ne več vsako leto. Strokovnjaki so namreč mnenja, da eno leto ne zadošča, da se popolnoma izkoristijo tehnični napredki za letalstvo v službi marine, kar je v resnici bil namen ustanovitve pokala, Jacques Schneider-ja. Vsled tega sta se angleška in italijanska vlada sporazumeli, da ne bosta podpirali italijanskih in angleških prijav za leto 1928. Amerikanci,

francoske in nemške zrakoplovne družbe so tudi že izjavile, da hočejo podpirati angleško-italijanski predlog.

V Newyorku je umrl znani ameriški sprinter Loren Murchison na posledicah »spanke«. Z Murchisonom zgubi sport enega najboljših sprinterjev sveta. Njegovi rojaki so ga imenovali »letečega yankee-a«; lahkonleški savez ga je bil uvrstil med tekmovalce za prihodnjo olimpijado. Murchisonovi največji uspehi so bile njegove zmage za ameriško prvenstvo v teku na 100 yardov l. 1920 in 1923. Vsled tega zmaga je imel največ izgleda, da zmaga na 100 m na pariški olimpijadi, toda Murchison ta dan ni bil razpoložen in je zasedel samo 6. mesto. Po končanih olimpijskih igrah je napravil Murchison s svojim rojakom Paddeckom turnejo ter je večkrat startal od Houbena, ki je bil takrat v krasni formi. Šele leta 1926 se je Murchison revanširal Houbenu za svojičasn poraz. V zadnjih letih se je izrazilo specializiral za halske mitinge in je ostal pri takih prireditvah na preгах od 50 do 225 yardov nepremagan.

To in ono.

POSREČENA KUPENIKIADA V PRAGI.

Pred neko trgovino s spirituozi v Pragi se je pripeljal te dni avtomobil, iz katerega je zlezel polkovnik češkoslovaške vojske v novi uniformi, kot »iz škaflice vzele«. Gospod polkovnik je vstopil v trgovino. Komu je skočil izza pudla, se elegantnemu, mnogobolajčemu odjemalcu globoko priklonil ter ga vprašal, kaj želi. Gospod polkovnik je pomolil uslužbencu vizitnico, na kateri je bilo tiskano: »Polkovnik Jaroslav Prikryl, komandant pp. št. 57«. Fant je skočil ko da je na peresih ter poklical »gospoda šefa«. Gospodu šefu je gospod polkovnik z mogočnimi gestami dikiral ogromno naročilo za proslavo božičnega večera v »oljčinske«, namreč: dva soda tokajca, burgundca in šerija, 125 buteljk Chateaux-Chambertina, prav toliko ruskega vina, 75 buteljk konjaka, 50 buteljk chiantija, 25 buteljk likerjev in 225 buteljk ne vemo kakšne brozge še. Gospod polkovnik je pripomnil, da naj pošlje trgovec te stvari popoldne s tovornim avtomobilom ter da zadostuje, da pride z avtomobilom samo šofer, češ, da trgovcu ni treba pošiljati za praznike itak prezaposlenih uslužbencev, ker bodo stvari ilak vojaki iztovorili. Točno ob 4. popoldne je stal avtomobil z dragocenim tovorom pred »Vencljevo vojašnico«. Polkovnik Prikryl je stal že pred poslopjem in sicer v civilni obleki. Šofer ga je takoj spoznal ter mu izročil na njegovo zahtevo račun. Ko je polkovnik račun prečital, je vzkliznil: »Toda najvažnejše, črešnjevec, ste pa pozabili! Tega hočem takoj imeti!« Šofer je plaho pripomnil, da bo poslal črešnjevec zvečer, nakar je prosil gospoda polkovnika, da naj pokliče par vojakov, da bodo stvari izložili, toda

polkovnik je vztrajal na tem, da se mora šofer takoj vrniti ter prinesiti črešnjevec. Ko je pripomnil šofer boječ, da bi utegnulo med tem iz voza kaj izginiti, je pokazal polkovnik na možakarja, ki sta stala z nasajenimi bajoneti pred vojašnico na straži. Da bi šoferja še bolj pomiril, je stopil k enemu od vojakov ter izpregovoril z njim par besed. Šofer je odšel. Ko se je vrnil, ni bilo o avtomobilu ne duha ne sluha. Nič hudega sluteč je hotel vstopiti na dvorišče vojašnice, toda v tistem hipu sta skočila predenj vojaka, naperila proti njemu bajonete ter zakričala: »Stoj! Ali imate dovoljenje za pasiranje?!« Tega pa šofer ni imel. Vse prošnje niso pomagale. Šofer je moral odštati domov. Šofu se je zdel stvar samljiva. Zato je telefoniral v vojašnico. Odgovorili so mu, da tam polkovnika Prikryla ne poznajo, ter da niso absolutno ničesar naročili. Gospod polkovnik Prikryl je bil namreč prefrigan slepar, ki ga pa išče policija doslej zaman.

LJUBIMEC V OMARI.

Omara za obleko, v katero skrivajo nezveste ženske svoje ljubimce pred srdcem nena doma se vrnivšega soproga spada med najbolj izrabljene šablone zakonskih komedij na odru. Nova pa je kombinacija tega dejanskega stanu z efektivno latinsko finto. V Mannheimu se je nazmehnila lepa deklica kavalirju, ki se je pripeljal pravkar z vlakom, tako ljubezno, da jo je kavalir takoj ugovoril, se z njo seznanil ter dogovoril z njo za naslednji

večer rendezvous. Da, prav rada bi prišla, toda hudi stric, pri katerem stanuje, je tako strog. Pa bo že napravila, da bo prišla. In res je prišla, žarečega obraza: stric se je odpeljal ter se vrne šele naslednji večer. To je bilo krasno! Kmalu nato sta razkrila kavalir in deklica drug drugemu veliko ljubezen. Še malo se je branila, nato mu je pa dovolila, da jo je spremlj v stanovanje. Poljubovala in objemala sta se, nato pa sta legla v posteljo. Teda komaj je bil ubogi oboževalec v postelji, je nekdo močno potrkal na vrata. Vsa bleda od strahu, je skočila deklica iz postelje: »Za božjo voljo, stric! Kaj nam je storil?« V kotu sloi omara za obleko. Hitro je smuknil oboževalec v omaro. Čul je surov moški glas, nato šepetanje, nato je postalo zopet vse tiho. Čakal je. Vse tiho. Čakal je pol ure, potem mu je postalo preneumno. Hotel je omaro odpreti, toda o groza, omara je bila zaklenjena. Hitro odločen je odprl kavalir vrata s silo... »Ba je bila prazna. Ni bilo ne strica, ne deklice več, pa tudi vsa njegova obleka je izginila, z listnico in zlato zapesno uro vred. Gospod je napravil velik kraval. Prišla je hianica. Silno so je začudili, ko je stal pred njo gospod v spodnjih hlačah. Zadeva je bila kmalu pojasnjena. Kavalir je bil naselil dvojici sleparjev, ki sta izkoristila njegovo potrebo po ljubezni. Soto sta kupa še prejšnji dan najela. Najemino sta oslala sevela dolžna. Teda imela sta smole že čez tri dni sta padla policiji v post. Išeta se Marija Merz in Feodor Bress. Oba sta bila radi sličnih deliktov na večerine ječe.

Pekelj komunistov v Kautenu.

Dja Erenburg:

115

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

— Saj sem vam rekel, da je že pomračen, je zašepetal ravnatelj zdravniku.

Prišla je vrsta gospoda Botana, da pokaže svojo virtuoznost. Ta je s svečanim nasmehom, ne da bi se niti za hip spozabil, zavedajoč se pomena in lepote teh obredov, po vrsti izpolnjeval vse, kakor je veleval običaj. Andreju je ponudil čašo kave in cigarete. Andrej je odklonil: hvala, ni mu do tega. Mislil je edino to: da bi bilo vsaj hitro! Gospod François Botan je pa podaljševal svoj užitek. Glava pade v treh migih, obred pa mora trajati najmanj eno uro. Nazadnje se je obrnil k enookemu brivcu:

— Feliks, napravite obsojenčev toalet!

Feliks je razvezal neko culico in privlekel na dan svoje orodje: glavnik, škarje in strojček za striženje. Čeprav je bil brivec v jetnišnici Sainté, je bil vendar le brivec: profesionalna galantnost tega poklica tudi njega in zapustila.

Razčesavač Andrejeve lase je mehko prigovaljal:

— Vi, gospod, imate precej uporne lase. Stroj jih ne prime. Nagnite nekoliko glavo, prosim, še malo. Tako. Hvala.

Andrej je bil brez misli. Trgano in megleno so se pred njegovimi očmi vrtile slike: pogovor v Caričinskem parku, ropotanje vlaka, duh mimoz, sanje, Jeanne. Niti zavedal se ni, kaj zdaj z njim delajo. Mogoče je to že usmrtilcev? Kako je Jeanne ljubko pogrkovala... Ljuba Jeanne!

Enooki Feliks je opravil svoje delo, si ga ogledal skozi stisnjene veke edinega očesa in rekel: dobro. Obsojenčeva toaleta je bila v redu. Tedaj se je iz teme hodnika pokazal nov obraz, ki se je do takrat skrival za drugimi. To je opat v sutani, s puhlim, ženskim obrazom, podobnim na nalahko opečnemu krofku. Kako naj bi botes starodavne knjige ne bil pritekel sem, kjer so bili ljudje, ki so tako očitno teptali vse zapovedi te knjige?

— Otroci moj, vsak trenutek se boste morali ločiti od življenja. Posvetna oblast je po pravici obsodila vaše telo, jaz sem pa prišel, da vam pomagam rešiti dušo, ki ji olajšate prehod v drugi svet s kesanjem!

Andrej mu je ravnotako odgovoril, kakor prej gospodu Botanu, ki mu je bil ponudil kavo in cigarete.

— Hvala. Ne čulim potrebe.

Gospod Botan je dal povelje:

— Torej vse v redu. Pojdimo!

Andrej se je vzdignil, pa se je takoj spet sesedel na stoličku, kamor se je zgrudil zamolklo, z vso težo, kakor vreča. V njem se

je zgodilo nekaj strašnega. Začelo se je to v nogah, ki so mu naenkrat odpovedale. Ko je prišlo do srca, se je zlilo v strašno, nepopisno razburjenost. Nazadnje je doseglo tudi Andrejevo zavest. Začutil je: Živeti! Samo živeti! Vsaj še en dan! Še eno uro! Deset minut! Pri takih občutkih ljudje navadno kričijo in se valjajo po tleh. Julea Lebon je hropel pri odprtem oknu. Andrej se je pa samo zgrudil na stolček — odpovedale so mu vse mišice. Živeti hoče! Mlad je še! Srce se še ni obrabilo, ampak čedalje močnejše utriplje. Zdjapzadaj bo zakričal, strašno zakričal. Ali pa bo planil na ravnatelj, ki stoji poleg njega. Ali pa se bo razjokal. Upiral se bo, odbijal bo od sebe paznike, prijel se bo krčevito za vrata. Ne more umreti! Ali razumete — Andrej ne more umreti!

Sedel je mirno in se ni gibal. Molčal je. To ni trajalo dolgo, mogoče eno ali dve minuti. Gospod François Botan je potrpežljivo čakal, pogledajoč na svojo zlato uro. Za vsak slučaj je računal, da se bo stvar kaj zapletla in je zato pripravil pet minut časa.

V kotu celice je stal najhladnokrvnejši gledalec, prekursor republike, gospod Beller. Vstati je moral zgodaj in se ni naspal. Čmeril se je na vse življenje. Ta hip mu je prišla v glavo posrečena misel, ki jo je izrekel še vedno drhtečemu zdravniku:

— Veste kaj, pojdite, ko se bo to končalo,

če hočete, z menoj, na konjske dirke v Neilly. Tam so vaših prav zanimive zvezde. Če smo že tako zgodaj vstali, moramo to izkoristiti. Zadnjič sem igral, sicer ne na Favorita, pa so dajali...

Zdravnik pa ni mogel govoriti o favoritihi. S strahom je pogledoval na obsojenca, ki je še vedno nepremično sedel, in je tudi prekursorju ravnotako odgovoril, kakor prej glavnemu mojstru:

— Vi imate... Vi imate vražje živce...

Andrej je bil brez misli. Zanj so pomislile noge, ki so se kar same postavile. Andrej je napravil prvi korak, nato drugi. Bil je že na hodniku, na dolgem, mračnem hodniku. Pogledal je naprej. V daljavi je zagledal jasno dnevno svetlobo. Tedaj ga je prešinilo neko novo čuvstvo. Ta svetloba na koncu hodnika, ki se je zlila in strnila s sanjami, z vročim duhom mimoz, z vsemi nejasnimi, živahnimi spomini, ga je navdala z globoko radostjo. Tam, na koncu hodnika je — Jeanne. To ni bilo resnično, utemeljeno upanje, da bo v množici zagledal njene oči. To je bilo že za mejami razuma. Mogoče so imeli oni prav, ko so rekli, da se mu je pomračil um. To je bila agonija duše, zadnji njeni krči in zadnja njena sreča!

Andrej je šel naravnost k Jeanne-i.

In v strašni tišini četrtega objekta so veselo jasno odjeknili njegovi koraki.

(Dalje prihodnjik.)

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

RUŠI

naifinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahajajte ponudbo. — Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

TISKARNA »MERKUR«

GRIFORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23

TELEFON ŠTEV. 2532.

TELEFON ŠTEV. 2552

Uredništvo: ...

Širite »Narodni Dnevnik«.

Išče se stanovanje, obstoječe iz kuhinje ter dveh sob v centru mesta. Plača se dobro. Ponudbo na upravnico lista pod Stanovanje.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Koks - čebin
Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Prodaj

dve boljši 4 vrstni harmoniki, in sicer dvo- in triglasno firme Lubas. — Harmoniki imata lep in prijeten glas in sta dobro ohranjeni. Naprodaj sta pri Stefanu, 5. mestna hiša na Kobariški cesti, Bežigrad, Ljubljana.